



Medzinárodný rok astronómie (2009)

Možno nebude zbytočné, pripomenúť si niekoľko pozoruhodných myšlienok významných osobností, ktoré zanechali svojim vedeckým dielom i ľudským osudom trvalú stopu aj v histórii astronómie:

- ♣ **Kopernik, M.** (1473–1543): *Úlohou všetkých vied je vzdaľovať človeka od zla, usmerňovať jeho myseľ k väčšej dokonalosti.*
- ♣ **Brahe, T.** (1546–1601): *Ani najvyššia svetská moc, ani bohatstvo, len vláda vedy pretrvá.*
- ♣ **Galilei, G.** (1546–1642): *Príroda je napísaná vo veľkej knihe, ktorú máme stále otvorenú pred sebou. Myslím tým vesmír. Tejto knihe porozumieme, ak si osvojíme jej jazyk a spoznáme litery, ktorými je napísaná. Jej jazyk je jazykom matematiky a písmenami sú trojuholníky, kruhy a iné geometrické útvary...*
- ♣ **Kepler, J.** (1571–1630): *Kedykoľvek premýšľam nad krásnym poriadkom, v ktorom jedno vyplýva z druhého, zdá sa mi, ako by som čítal príkaz napísaný nielen písmenami, ale priamo bytostnými vecami sveta, ktorý hovorí: Človeče, použi svoj rozum tak, aby si tieto veci pochopil.*
- ♣ **Pascal, B.** (1623–1662): *Celá ľudská dôstojnosť spočíva v myslení. Snažme sa preto, aby sme mysleli správne; v tom je princíp mravnosti.*
- ♣ **Newton, I.** (1643–1727): *Nádherný poriadok a harmónia vesmíru mohli vzniknúť iba podľa plánu vševéducej a všemohúcej bytosti. To je môj posledný a najvyšší poznatok. Boh je nekonečne dokonalou bytosťou, čo vysoko prevyšuje vesmír. Boh prebýva všade, aj vo veciach. Je prostredníkom medzi telesami, on spája v jeden celok telesá tvoriace svet.*
- ♣ **Ampère, A.M.** (1775–1836): *Veda má slúžiť blahu a pokroku ľudstva.*
- ♣ **Faraday, M.** (1791–1867): *Všetky naše teórie sú založené na neurčitých údajoch a všetky vyžadujú zmeny a ďalšie dôkazy.*
- ♣ **Maxwell, J.C.** (1831–1879): *Je nemožné prehlbovať záujem o akúkoľvek presnú vedu nepoznajúc jej matematiku*
- ♣ **Ciolkovskij, K. E.** (1857–1935): *Naša planéta je kolískou rozumu, ale nie je možné večne žiť v kolíske... Slnko nebude svietiť večne, ľudstvo musí byť nesmrteľné.*
- ♣ **Planck, M.** (1858–1947): *Vonkajší svet, voči ktorému sme postavení, je čímsi od nás nezávislým, absolútnym. Hľadať zákony, ktoré platia pre toto absolútne, sa mi javilo ako najkrajšie vedecké životné poslanie.*
- ♣ **Curie-Sklodovská, M.** (1867–1934): *Učenec vo svojom laboratóriu nie je iba technikom; stojí pred prírodnými dejmi tiež ako dieťa pred svetom rozprávok.*

- ♣ **Jeans, J.H.** (1877–1946): *Vesmír sa nám začína javiť skôr ako veľká myšlienka než ako veľký stroj.*
- ♣ **Einstein, A.** (1879–1955): *Aké je nádherné pocítiť jednotu celého komplexu javov, ktoré sa pri bezprostrednom chápaní zdajú nesúrodé... Najviac nepochopiteľné na prírode je to, že ju môžeme chápať... Naša veda je primitívna a detinská, ale je tým najdokonalejším, čo vôbec máme.*
- ♣ **Born, M.** (1882–1970): *Ludstvo sa skôr či neskôr vzchopí, vymaní sa spod nadvlády techniky, prestane sa vystatovať svojou všemohúcnosťou a obráti sa k skutočne cenným, rozumným a potrebným veciam - k mieru, láske, miernosti, úcte, vyrovnanosti s vlastným osudom, k veľkému umeniu a skutočnej vede... Prežijeme, ak sa nedôvera zmení na vzájomné porozumenie, podozrievavosť na túžbu pomôcť a nenávisť nahradí láska.*
- ♣ **Bohr, N.** (1885–1962): *Život bude vždy zázrakom. Mení sa však pomer medzi pocitom zázraku a odvahou ku snahe o porozumenie.*
- ♣ **Schrödinger, E.** (1887–1961): *Vedec má byť predovšetkým zvedavý. Má mať schopnosť diviť sa, ale súčasne aj chuť odhaliť príčiny svojho údivu.*
- ♣ **Compton, A.H.** (1892–1962): *Každý muž a každá žena sú osobnosťami neoceniteľných hodnôt.*
- ♣ **Heisenberg, W.K.** (1901–1976): *Nikdy nebude možné dôjsť iba racionálnym myslením k absolútnej pravde.*
- ♣ **Dirac, P.** (1902–1984): *Len krása je pravdivá... Boh je matematik.*
- ♣ **Oppenheimer, J.E.** (1904–1967): *Už dávno malo byť nariadené jemnejšie pochopenie povahy ľudského poznania a vzťahov človeka k vesmíru.*
- ♣ **Weisskopf, V.F.** (1908–2002): *Po dlhej dobe pátrania a omylov sa niektoré pojmy a idey ľudského myslenia postupne stále tesnejšie približujú k základným zákonom sveta... Príroda prostredníctvom človeka začína poznávať sama seba... Ak sa chceme zaoberať celkovou ľudskou skúsenosťou, potrebujeme viac odpovedí ako len tie, ktoré získavame vo vede. Je potrebné rozvíjať koncepcie, ktoré berú do úvahy aj ľudskú dušu a ktoré pribierajú k výsledkom vedeckých snáh aj morálne hodnoty.*
- ♣ **Feynman, R.P.** (1918–1988): *Chcel som hlavne, aby ste dokázali oceniť nádheru tohto svet a vedeli naň pozerat' aj fyzikálnym spôsobom, lebo som presvedčený, že to patrí k hlavnej časti skutočnej kultúry dnešných čias.*

Dúfam, že ste si našli aspoň jeden citát, ktorý vám pripomenul spojenie vedy a ľudskosti.

Odvahu i rozvahu v ďalšej vzdelávacej činnosti vám praje *Dušan Jedinák*.

